

PROGRAMA ESCACS A L'ESCOLA – MENORCA 2010

MEMÒRIA JUSTIFICATIVA

Antecedents

Durant els darrers anys a Menorca s'ha desenvolupat, amb el patrocini del Consell, dels ajuntaments i de les associacions de pares, el programa Escacs a les escoles, dissenyat per en Josep Suárez, el qual ha rebut importants reconeixements a dins i a fora de l'illa.

En el curs 2008-09 aquest programa no es va poder realitzar perquè no trobàrem escaquistes que en horari lectiu poguessin realitzar aquesta activitat en els centres escolars de Menorca.

En el curs 2009-10, un altre cop, amb el patrocini del Consell Insular de Menorca, de 6 ajuntaments de l'illa i de 12 associacions de pares d'alumnes – coordinades a través de la Federació d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes, mitjançant conveni signat el 17 de maig del 2010, s'ha pogut recuperar aquest programa, que ha estat impartit pel Mestre Fide David Pons Carreras (s'ajunta currículum).

El perquè dels escacs a les escoles

Els escacs és una activitat coneguda arreu del món que conté elements de joc, d'esport, de ciència i d'art; es juga en silenci, després d'un procés de reflexió i amb la necessària col·laboració de dos jugadors, cadascun disposa d'un temps de reflexió que invertirà segons decideixi; la incidència de l'àrbitre i de la sort és escassa; les partides es poden anotar i estudiar (a l'igual que poden estudiar-se les partides dels millors jugadors); el respecte a les normes de joc és essencial, tant que hi ha una coneguda conclusió que *no es pot fer trampes quan es juga a escacs, perquè si es fan trampes ja no es juga a escacs*; a més per jugar a escacs no es necessiten excessius mitjans materials, sens perjudici de ser una activitat totalment compatible amb les noves tecnologies.

Els esmentats factors fan dels escacs una eina per a fomentar els valors de disciplina, col·laboració, ordre, atenció, amabilitat, respecte, diàleg, confiança, sinceritat, gratitud, convivència, creativitat, treball en silenci ...; a més aquests valors s'apliquen principalment a la resolució de problemes.

D'altra banda – lògicament, pot afirmar-se que la pràctica dels escacs combat els contravalors d'agressivitat, intolerància, indiferència, hostilitat, individualisme, insolidaritat, irreflexió ...

Atès que la pràctica dels escacs pot iniciar-se als 4-5 anys, que és accessible a tothom (poden participar-hi alumnes amb dificultats físiques per competir en altres esports); com que la formació de les persones no es limita a la seva instrucció, si no que cerca potenciar els seus valors, cal considerar els escacs com a un instrument educatiu molt vàlid, que s'ha volgut incorporar als centres escolars de l'illa.

(Aquest apartat s'ha redactat sobre la base de la presentació *Els escacs a l'escola* de David Pons Carreras)

Descripció del programa realitzat

El programa, conformement el detall que s'adjunta, s'ha desenvolupat a 12 centres escolars dels municipis d'Alaior (1), Ciutadella (4), Ferreries (2), Maó (3), es Mercadal (1) i es Migjorn (1).

A aquests centres s'han impartit un total de 23 cursets de 10 hores cadascun, 17 dirigits a alumnes de 5è i 6 dirigits a alumnes de 1r, conformement els programes que s'ajunten.

Al curset impartit al C.P. Francesc d'Albranca (es Migjorn) – computat com de 5è, també han assistit alumnes de 4art.

El calendari (tret de les variacions sol·licitades pels propis centres escolars, que no han suposat mai reducció d'horari) i els programes s'han respectat i desenvolupat sens incidències remarcables.

Memòria econòmica

El cost d'aquesta activitat (inclou programació, elaboració del material didàctic, impartició del curs, quilometratge, material i publicitat ...), apuja a 427,00 € per curs.

Entitat	Import / €
CIM	125,00
Ajuntament	151,00
APIMA	151,00
Total	427,00

En impartir-se 23 cursos, a més del cost del torneig intercentres (598,00 €), el pressupost total de l'activitat ha estat de 10.419,00 €, conformement els següents ingressos i despeses:

Els ingressos del programa coincideixen amb les aportacions del patrocinadors desglossades a les taules següents:

Entitat	Import
CIM	3.473,00 €
Ajuntaments	3.473,00 €
APIMA's	3.473,00 €
Total	10.419,00 €

Ajuntament	Cursos	TOTAL
Ajuntament d'Alaior	3	453,00
Ajuntament de Ciutadella	8	1.208,00
Ajuntament de Ferreries	4	604,00
Ajuntament de Maó	6	906,00
Ajuntament des Mercadal	1	151,00
Ajuntament des Migjorn Gran	1	151,00
Total		3.473,00

APIMA	Cursos	TOTAL
Alaior - CP Dr. Comas	3	453,00
Ciutadella - CP Joan Benejam	2	302,00
Ciutadella - Mare de Déu del Toro	2	302,00
Ciutadella - CC Sant Francesc de Sales	2	302,00
Ciutadella - CP Pere Casasnovas	2	302,00
Ferreries - CC Sant Francesc d'Assís	2	302,00
Ferreries - CP Castell de Santa Àgueda	2	302,00
Maó - CC La Salle	2	302,00
Maó - CP Sa Graduada	2	302,00
Maó - Mare de Déu de Gracia	2	302,00
es Mercadal - CP Mare de Déu del Toro	1	151,00
es Migjorn Gran - CP Francesc d'Albranca	1	151,00
Total	23	3.473,00

CIM	Import
Cursos	2.500,00 €
Publicitat i varis	375,00 €
Torneig intercentres	598,00 €
Total	3.473,00 €

Les despeses d'aquest programa han estat:

CIM	Import
Direcció	1.562,85 €
Treballs previs	100,00 €
Impartició de cursos	5.750,00 €
Quilometratge	100,00 €
Preparació de cursos	1.409,90 €
Adquisició de material	523,25 €
Publicitat i varis	375,00 €
Torneig intercentres	598,00 €
Total	10.419,00 €

L' import de la direcció del programa (equivalent al 15% del pressupost total) ha estat condonada a la Delegació Menorquina d'Escacs i constituirà un benefici que podrà dedicar al foment dels escacs a Menorca.

El torneig intercentres

El torneig intercentres es jugarà – normalment s'organitzarà un campionat d'equips, a principis del curs 2010-11; per a animar a la participació i concretar els equips s'intentarà fer una sessió recordatòria a tots els centres participants en el programa.

El campionat distingirà dues categories, que correspondran als cursos 2n i 6é.

Es confeccionarà un programa i una memòria d'aquest event.

Valoració d'aquest programa

Quant a l'àmbit educatiu els cursos es desenvoluparen sens incidència i consideram que foren profitosos per a tots els alumnes que els seguiren.

Seria bo fer una mica de seguiment des dels centres sobre si es detecta alguna diferència entre els cursos que han fet l'activitat d'escacs i els que no.

També seria una interessant proposta de futur que alguns cursos de primer que feren l'activitat en el curs passat la continuaran durant tota l'educació primària, a veure quines conclusions es podrien treure.

Quant a l'àmbit esportiu en el conveni es preveia que la Delegació de Menorca de la Federació Balear d'Escacs afavorirà la continuïtat en la pràctica dels escacs als alumnes que ho desitgin, haurem de veure com evoluciona aquest aspecte; en qualsevol cas pot afirmar-se que la participació en els escacs de l'esport a l'edat escolar s'ha incrementat (la participació a Alaior – on la concentració de l'esport en edat escolar va realitzar-se tot seguit al programa escacs a les escoles, va ser espectacular).

Quant al·lots que s'hagin integrat en clubs, n'hi ha hagut varis a nivell individual i cal destacar un grupet del CP Verge de Gracia de Maó.

En qualsevol cas aquesta tasca no és senzilla i requereix continuïtat i bona organització dels clubs d'escacs, que hores d'ara no es pot oferir a tots els municipis de Menorca.

Guillem Simó Bordoy

Delegat a Menorca de la

Federació Balear d'Escacs

Es Castell, juliol de 2010